

Bene Zoltán

PUSZTA ÉLETÖSZTÖN

WORLD PRESS PHOTO

2021-10-16 | NOVELLA, WORLD PRESS PHOTO

Megint egy reggel, de legalább fölkel a nap. Szinte észre sem vette, s már világos volt. Hálát érzett. A legrosszabb a hajnali kínlódás, a rém lassan múló éjszaka, a csigalassúsággal közelítő pirkadat. Ritka ajándék az ilyen, amikor nem kell kiküzdeni a napfelkeltét.

A vörös macska egészen közelről figyeli. Nagy, sárga szemében mintha kíváncsiság

ülne. Érdekli, meddig élek még. No, hát az engem is érdekel...

A szürke tarkamacska kissé hátrébb üldögél, őt nézi. Rezegnek a bajuszkái. Éhes. Föltápászkodik hamarosan, és önt nekik tejet. A múltkor erre járt egy újságíró, azt mondta, nem szabad tejet adni a macskának, mert meghajtja őket. Biztosan igaza van, de ezen a vidéken emberemlékezet óta tejet kapnak a macskák. És a macskák ezen a tájon emberemlékezet óta fosnak. Tény. De ez a világ rendje errefelé.

A hálóingére veszi föl a köntöst. Jó köntös, még a régi időkből. A távolból dörgés hallatszik. Hetek óta tart. Tudja, hogy megint háború van, harminc év után ismét. Azt is tudja, hogy ez mit jelent. Harminc éve az öccse veszett oda, most a fia harcol. Ha veszítenek, hurcolkodhat. A macskákat nem fogja magával vinni. Talán semmit sem visz magával, újrakezdeni késő, folytatni lehetetlen.

Mintha egyre csak közeledne a dörgés, a macskák is nyugtalanok. Mintha minden reggel erősebbek lennének a hangok. Próbálja elképzelni a fiát, ahogy fegyverrel a kezében lapul a sziklák mögött, árkokban, ahogy idegenekre lövöldöz, ahogy idegenek lövöldöznek rá. Az öccsét megnézte, amikor hazahozták kiterítve. Alig ismerte föl, pedig nem látszottak rajta külsérelmi nyomok. És ennek örült. Mintha nem is az öccse lett volna. Jobb volt úgy.

egy gyűszűnyi remény

Ha majd a fiát is alig ismeri föl, örülni fog. Nekitámaszkodik az ajtófélfának. Sírni fog, és nem tehet ellene semmit. Ha majd nem ismeri föl a halott fiát, akkor is sírni fog, miközben örül, mert marad még egy gyűszűnyi remény. Ahogy az öccsét is várja olykor, téli estéken, amikor a fahasábokat óvatosan a vaskályhába, a tűzre helyezi. Ez mindig az öccse feladata volt, s mindig olyan megejtően végezte el. Nem tudta volna megmagyarázni, mit ért ez alatt, csak így emlékezett. Szerette nézni, ahogy a fivére fahasábokat helyez a tűzre. Szerette nézni azt is, ahogy a fia simogatja az ölébe bújó macskát. Olyankor szebbnek látta az arcát, pedig egyébként is jóképű férfi volt. Az apjára ütött. Az is vonzotta a női tekinteteket, míg a vodka el nem torzította a vonásait.

Igen, közeledik a fegyverek zaja, ma erősebb, mint tegnap volt. Holnap vagy holnapután ideérnek. Ez pedig azt jelenti, hogy vereséget szenvedtek. Előző este néhányan már pakoltak, útnak indultak. Ő addig nem mozdul, míg nem tudja, él-e, hal-e a fia.

Amikor megérkezik a szomszéd fiatalasszony, a macskák még mindig a lába körül tekergőznek. A szomszédasszony fia a férjével együtt vonult be. A tekintetén látja, hogy vége. Nem beszélnek, csak sírnak. A fiatalasszony hevesen, az öreg alig. Órák múlva a szomszéd elmondja, mi történt és ki hozta a hírt. Nem is hallja. Csak a végét, hogy a fiatalasszony este indul a gyerekekkel, csatlakozik a menekülőkhöz. Az öregasszony bólint, velük tart ő is.

Csak egy kis szatyor ruhát visz, és három fényképet. Utoljára még tejet önt a macskáknak, ha fosnak, ha nem, legyen mit lefetyelniük. Bár anélkül is életben maradnak, hiszen nem csupán kilenc életük van, de úgy tartják, sokkal erősebb bennük az élni akarás, mint az emberekben. Pedig ő is elindul, holott semmije sincs már. Marad a puszta életöszton.

Kép | Valery Melnikov, Oroszország, Sputnik
Hír, 1. díj, sorozat, Az év sajtófotója díj egyik jelöltje

Abovyan Hasmik (69 éves) sír az otthona ajtajában a hegyi-karabahi Nerkin Sus faluban, november 30-án.

Harminc év szünet után szeptemberben kiújult az azeri-örmény harc Hegyi-Karabahért. 1994-ben, az első háborút követően az Azerbajdzsánhoz tartozó Hegyi-Karabahban élő örmények egyoldalúan kikiáltották független államukat. Évtizedek teltek el anélkül, hogy rendeződött volna Hegyi-Karabah státusza, a szörványos katonai összecsapások folytatódtak.

A 2020-ban kirobbant második karabahi háborúért mindkét fél a másikat okolta. A harcokat november 9-én az Oroszország közvetítésével létrejött megállapodás zárta le, amelynek értelmében Azerbajdzsán visszaszerezte az 1990-es években elvesztett területeket, de a régió fővárosa, Sztyepanakert az örményeké maradt. Bár a harcok véget értek, a megbékélés mindenkinek nehéz lesz, mert az örmények úgy érzik, elveszítették szülőföldjüket és otthonukat, az azerieknek pedig egy lerombolt országba kell visszatérniük.